

Miljöpolitik och fördelning

Bengt Kriström

Prof. Naturresursekonomi, SLU-Umeå

Ordf. MESO

Ledamot HållKom

Temat

- Kostnadseffektiv miljöpolitik
- Fördelning och miljö
- Empiri
- Reflektioner

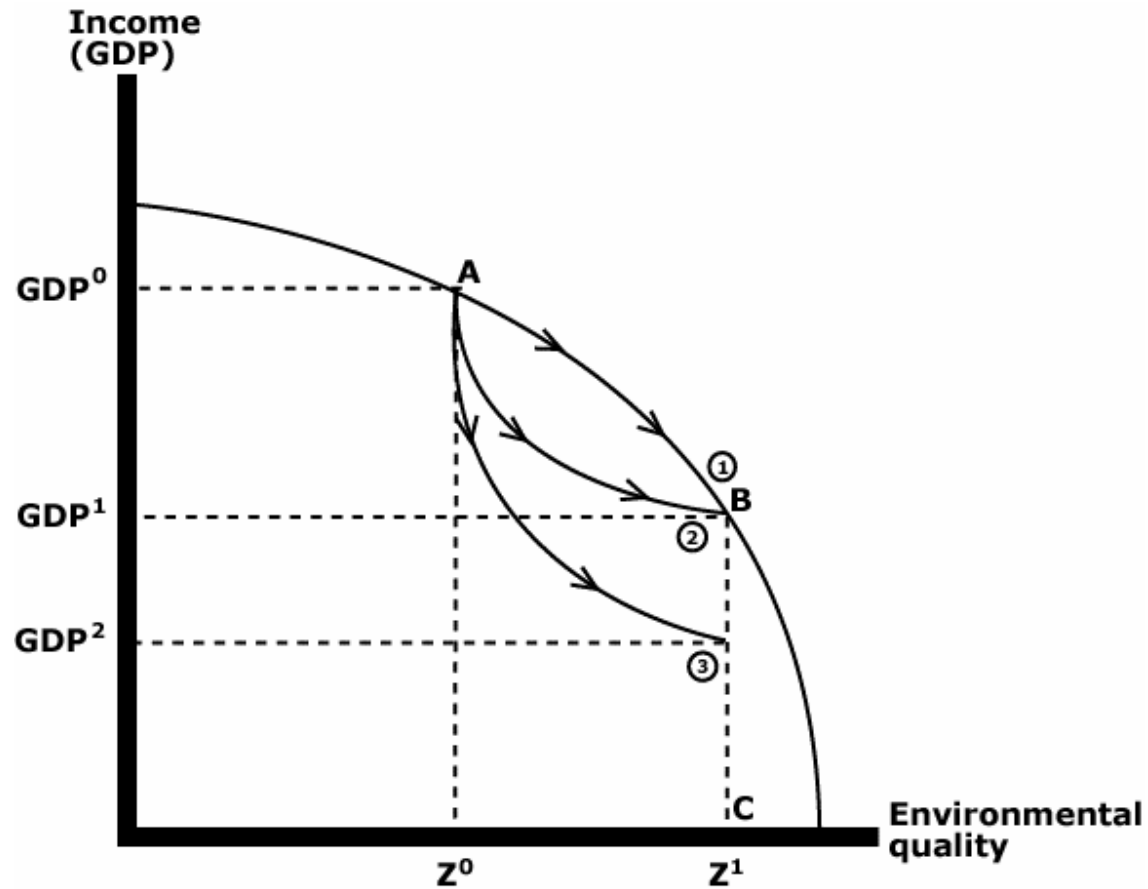
Effektiv miljöpolitik

- Kostnadseffektiv miljöpolitik =
marginalkostnadsutjämning = max
miljövinst per satsad krona
- Effektivitet, inte fördelning.

Ekonomiska styrmedel ger, i teorin,
kostnadseffektiva lösningar

Empirin ger gott stöd åt denna tanke

Effektiv miljöpolitik

Är svensk klimatpolitik kostnadseffektiv?

- Är marginalkostnaderna utjämnade mellan källor?
- Är medlen fler än målen?
- Används sektorvisa mål?

Fördelningsfrågor och miljö

- Miljöpolitik måste ge effekter på konsumtion och produktion
- "Vinnare" och "förlorare" när ekonomin ställer om sig
- Inte ointressant att studera fördelningseffekterna, även om det inte är uppenbart vad som skall avses med "En rättvis miljöpolitik"

Olika perspektiv på fördelningsfrågorna

- Globalt: kan klimatfrågan lösas utan väsentliga effekter på utvecklingsländernas konsumtion?
- Europa: Utformning av bördefördelning och konsekvenser av att Sverige "går före"
- Sverige: Regionala effekter av transportbeskattning
- Intertemporal fördelning: Skall vi avstå konsumtion idag till framtida generationer som är långt rikare än vad vi är?
- Får begränsa mig till några exempel från svenska studier kring konsumtion av energivaror (som inkluderar transporter)

Empiri: Erfarenheter från andra studier

- Litteraturoversikt
  - Miljöpolitikens kostnader fördelas oftast regressivt
  - Miljöpolitikens intäkter fördelas ofta progressivt. Denna uppfattning börjar dock utmanas.
  - Skatteväxling är i allmänhet regressiv, särskilt i fallet koldioxid/löneskatter

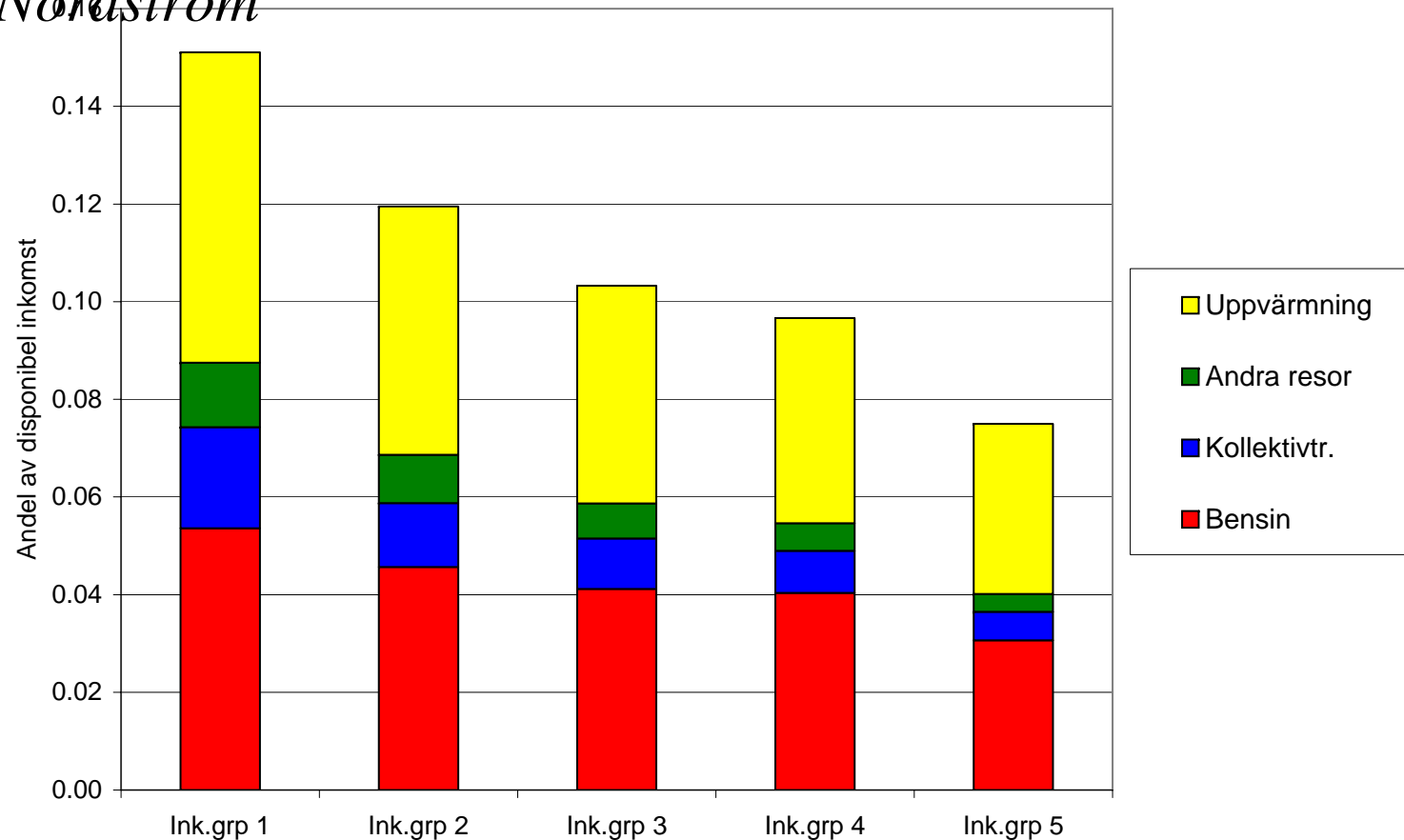

Varför dessa effekter?

- Väsentligen kan resultaten på kostnadssidan förklaras av hushållens utgiftsmönster
- Inte alls uppenbart varför vinsterna fördelas progressivt. Intuitionen är iaf att miljö kvalitet är en "lyxvara", dvs vara med hög inkomstelasticitet

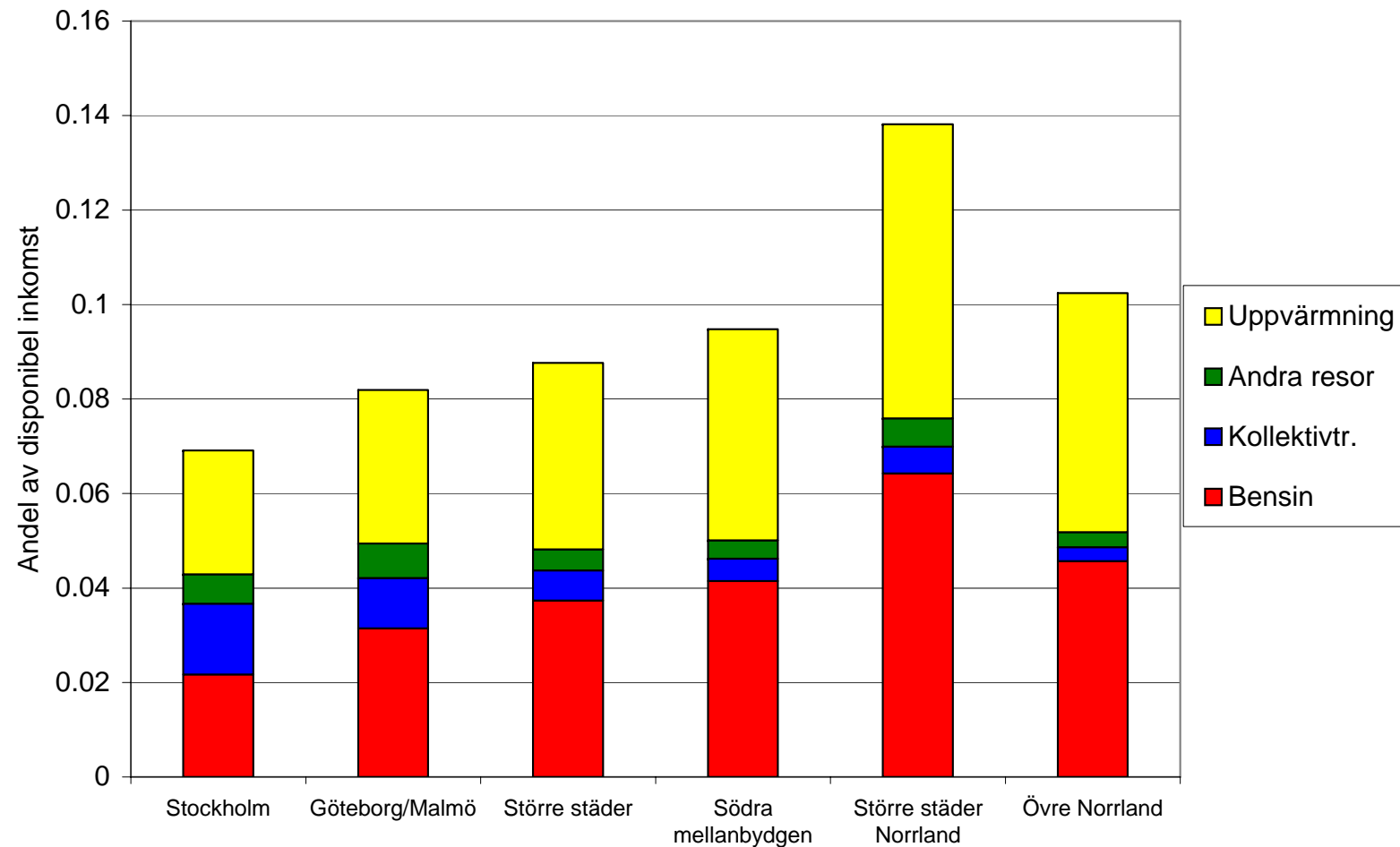
Konsumtionsmönster: energivaror och inkomst

Konsumtion av energivaror som andel av disponibel inkomst för hushåll i olika inkomstgrupper. Källa: Brännlund & Nordström

Konsumtionsmönster: Regionalt

Konsumtion av energivaror som andel av disponibel inkomst för hushåll i olika regioner

Kostnader för hushåll

Mikromodell (Brännlund & Nordström)

1. Hushållet fördelar disponibel inkomst på varaktiga (inkl. sparande) respektive icke varaktiga varor.
2. Hushållet fördelar sin budget för icke varaktiga varor på:
  - Bensin
  - Kollektivtrafik
  - Andra resor
  - Uppvärmning (Olja, El, Fjärrvärme)
  - Andra varor

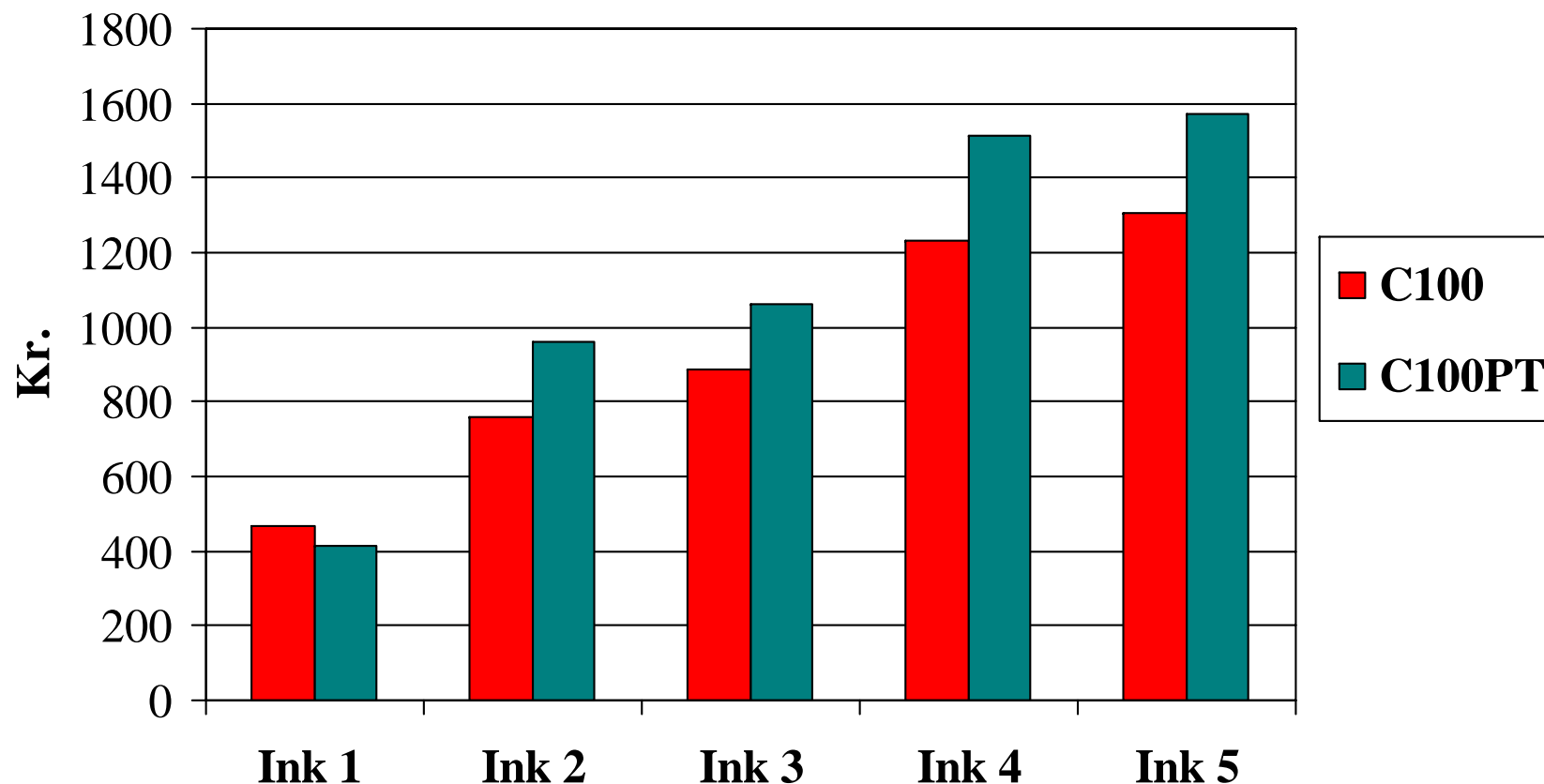
Simuleringar

- Scenario 1: *Fördubblad CO2 skatt, sänkt moms*
- Scenario 2: *Fördubblad CO2 skatt, sänkt moms på koll.trafik*

Välfärdskostnad

Kronor

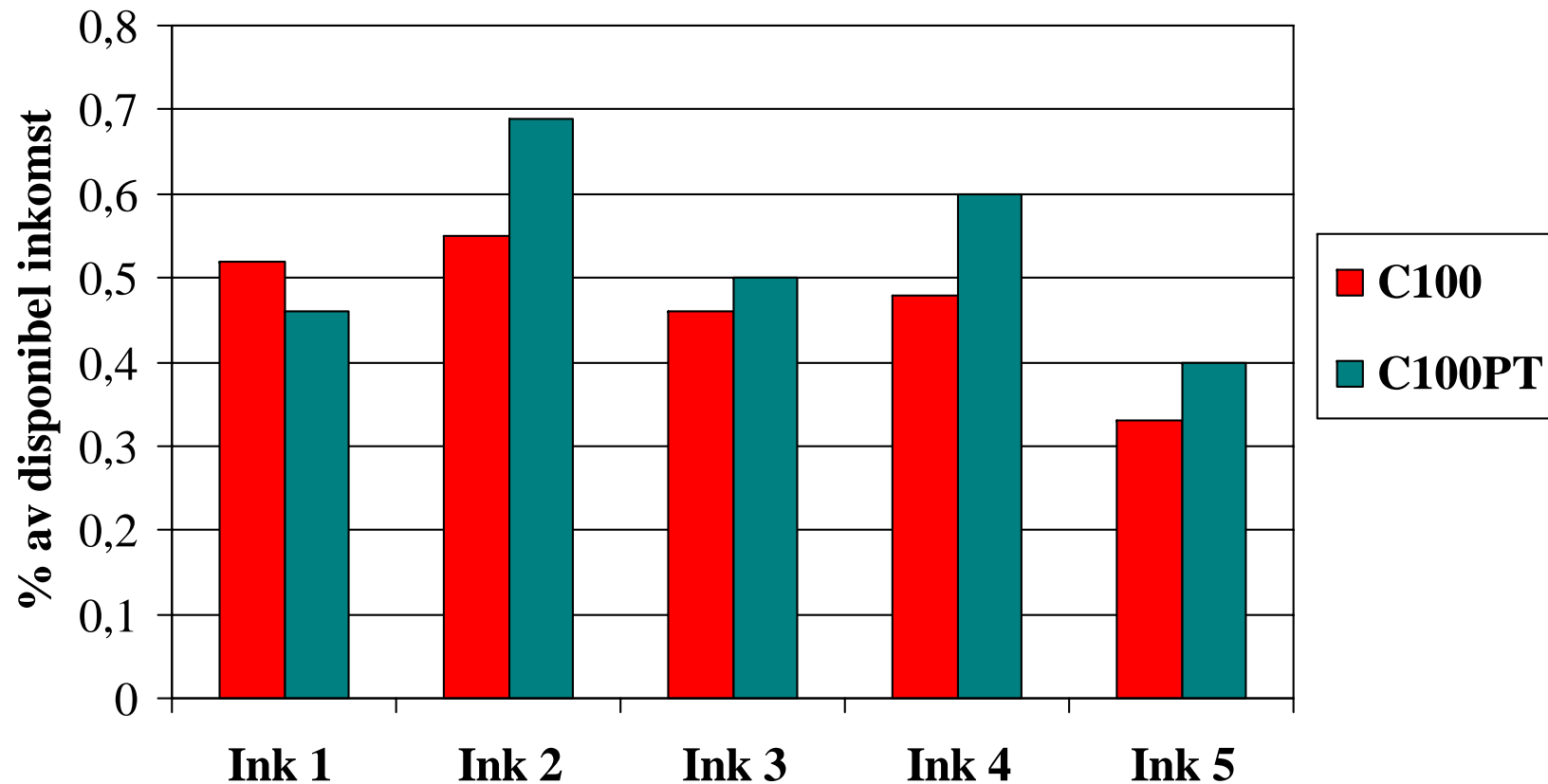
Kostnader (CV), kronor per hushåll, för hushåll i olika inkomstkategorier

Välfärdskostnad

procent av disponibel inkomst

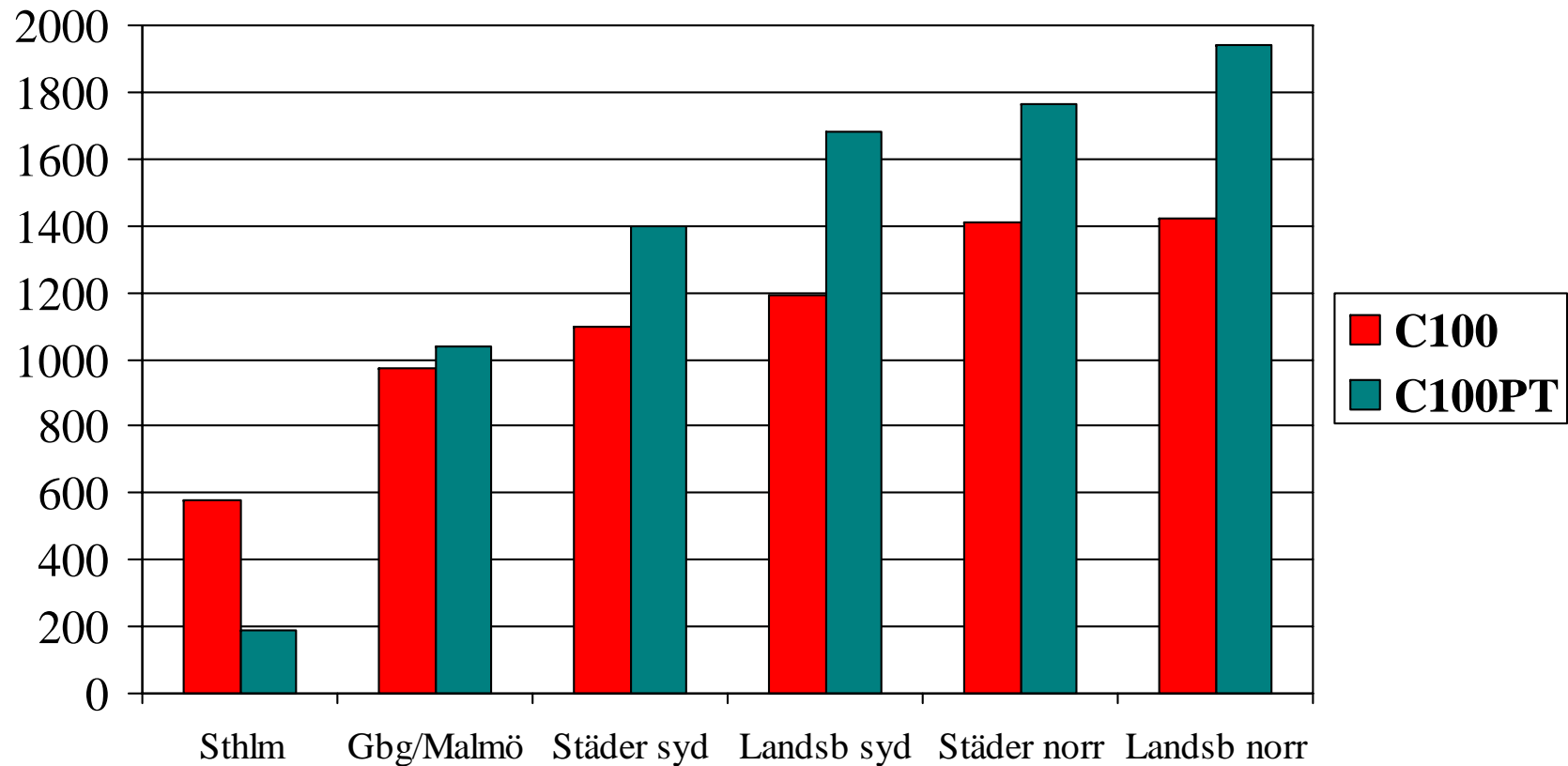
Kostnader (CV) för hushåll i olika
inkomst kategorier, % av disponibel inkomst

Välfärdskostnad

Kronor

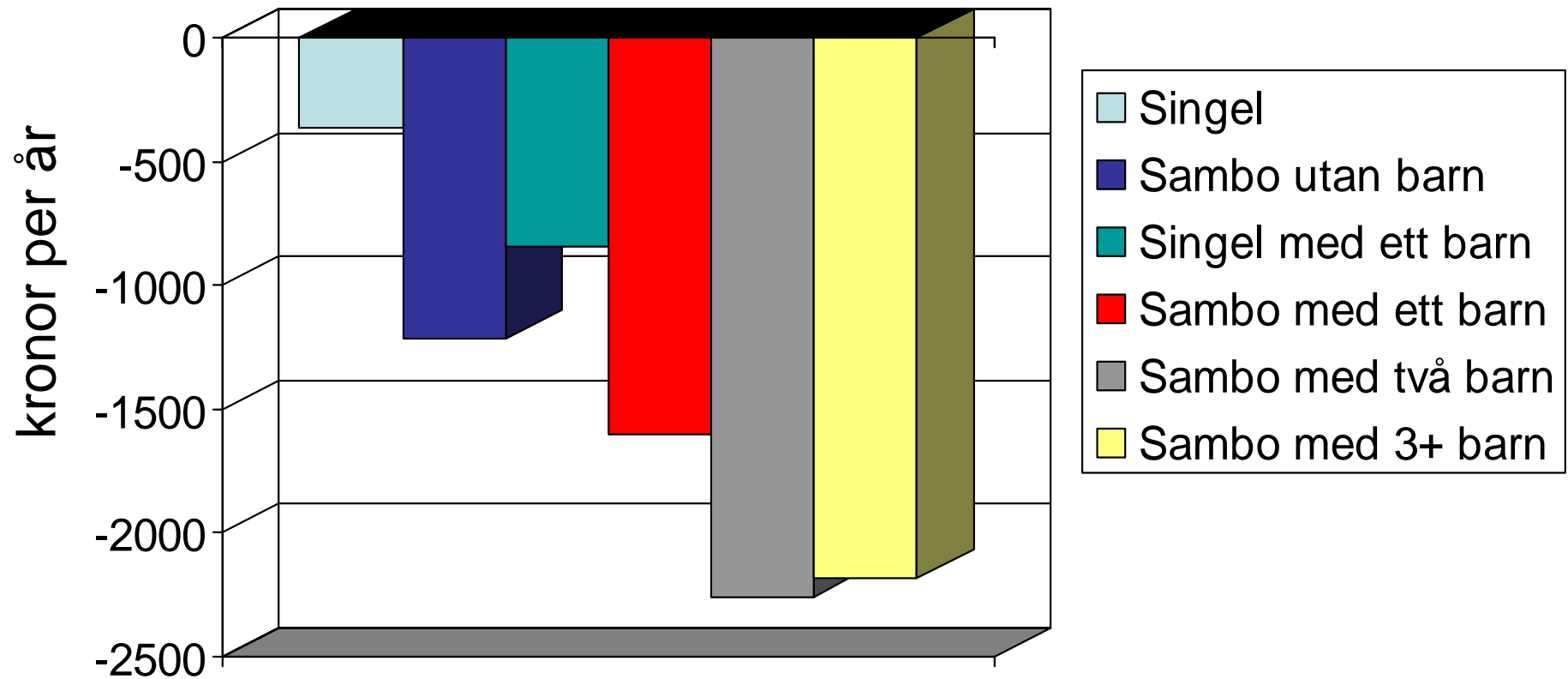
Kostnader(CV), kronor per hushåll, för hushåll i olika regioner

“Kostnader” för hushåll, allmän jämvikt

Fördubbling av CO₂ skatt, sänkt arb.givaravgift

Källa: Harrison och Kriström (1996)
SOU 1996:117

Slutsatser

- Koldioxid- och energiskattens fördelningseffekter är tydligast i den regionala dimensionen
  - Direkt effekt på hushållen
  - Indirekt effekt via effekter på industri

Reflektioner

- Fördelningsaspekterna är inte ointressanta i utformningen av miljöpolitik.
- Kan mildra fördelningseffekterna med återföring av skatteintäkter/gratis tilldelning av utsläppsrätter (till en viss effektivitetskostnad)

Åsikter

- 1. Förenkla och omstrukturera energiskattesystemet (fiskal del, miljödel m parametrar satta efter miljökostnad)
- 2. Bredda utsläppshandeln i Europa (transportsektorn)
- 3. Etanol
  - Bör behandlas symmetriskt i ett reformerat energiskattesystem (dvs. ingen koldioxidskatt, men med energiskatt)
- 4. Byt miljömål vad gäller klimatpåverkan till ett avräkningsmål (fokusera utsläppen av klimatgaser och inte var utsläppsminskningarna sker)
- 5. Ett mål = ett medel